

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
ד' בסיון תשע"ח 1222 (שנה כג')

פרשת במדבר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד" (א, א)

שואל המדרש רבה: מדוע היה צריך הכתוב לציין כי ה' דיבר אל משה "במדבר סיני" ולא די היה לכתוב: "וידבר ה' אל משה באוהל מועד"?
אלא בא הפסוק ללמדנו: שהלומד את התורה שהיא בבחינת "סיני" צריך להרגיש ולהתנהג כאילו נמצאים "במדבר" שהוא מקום שקט, רחוק משאונה וטרדותיה של העיר הגדולה, ומנותקים מכל תקשורת עם הסביבה החיצונית.
כך גם צריך להרגיש כל מי שעוסק בלימוד התורה בבית המדרש, עליו להיות מנותק בזמן לימודו מהעולם וטרדותיו ובפרט מהטלפון נייד שהינו גורם מספר אחד לביטול תורה ולדיבורים בזמן הלימוד והתפילה.

יהודי יקר זכור! שאתה נכנס לבית השם עשה עצמך "כמדבר", ותנתק את הטלפון הנייד שלך כדי שתוכל להתחבר לבוראך, כי ליצר הרע היודע את גודל השעה תחבולות רבות איך להפריע לך ולהסיח את דעתך מלימודך ותפילותיך.. אם רק תנסה תראה "שהעולם" יסתדר בלעדך, וכבר אמרו חכמינו ז"ל "כל המקבל עליו עול תורה מעבירים מעליו עול מלכות". (ב.ר. נ.ד.)

אל אשר תלכי אלך

(מגילת רות א, טז)

מעשה שהיה

אני שייך לקהילה בדרום הארץ, לפני 18 שנה הגיע לכאן זוג עולים חדשים צעירים. הם היו חסרי כל אולם למרות זאת הם לא פנו לבקש עזרה וגם שזו הוצעה הם סירבו. הוא עבד בכל מיני עבודות מזדמנות, היא נתנה שיעורים פרטיים באנגלית וכך הם הצליחו לקיים את עצמם. שניהם תושבי ארה"ב, היא נולדה כגויה בבית אמריקני קתולי ומאז ילדותה נמשכה מאד לדת הנוצרית והייתה מבקרת בכנסיה והאזינה לדרשות שנאמרו שם, בקשב רב. בהיותה בגיל 17 החלה להתעמק בשאלה שניקרה בתוכה שאלה שנבעה מהמושג "הברית החדשה", מבחינתה השם הזה העיד שהייתה לפני כן "ברית ישנה", מאד עניין אותה מהי אותה ברית ישנה ומדוע החליפו אותה? הכמרים הסבירו לה שהדת המקורית היא היהדות אך הוסיפו דברי השמצה רבים על העם היהודי שהאלוקים מאס בו כביכול... ככל שהם דיברו נגד היהודים כך התעורר בה הרצון לחקור אודות העם הזה. היא החלה לקרוא על היהדות וככל שקראה הוקסמה. מבלי לומר להוריה, החלה לנסוע לעיר הסמוכה שבה היו קהילות יהודיות, ואט אט התודעה ליהדות ולאורח החיים היהודי ונשבתה בקיסמו. היא הבינה שהדת היהודית לא עוזבת את האדם מרגע שפקח את עיניו, מאות מצוות וחוקים שמהווים יחד פספס שלם שמלווה את האדם בכל רגע... היא החלה לפקוד את בית הכנסת ועד מהרה משכה את תשומת לבן של הנשים בשל השאלות ששאלה על הדת היהודית, האמונה, שבת, הקפדה על כשרות... הן החלו להזמין אותה לביתן, לשולחן שבת ולאירועים שונים ואט אט היא הפכה לחלק מהנוף הקהילתי. לאחר 3 שנים היא פנתה לרבני הקהילה בבקשה להתגייר, אלו ניסו להניאה אך היא בשלה, עברו שנתיים בהם עברה תהליך שהפך אותה לאחת הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * **שעון קיץ** * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:25 - 8:27

כניסת שבת: 7:14	יציאת שבת: 8:06	יציאת ש"ר: 8:59
כניסת חג: 8:06	יציאת חג: 8:06	יציאת ש"ר: 9:00

- (ויקרא ילקו"י סי' תרכ"ד ס"ג). לכתחילה אין להתעטף בטלית אלא כשעה זמנית קודם נץ החמה (4:27) ומ"מ לא לפני 4:23 [זמן טלית] (שארית יוסף ח"א עמ' רסה).
- יג. * אם הלך לישון בערב וקם לתיוקן ליל שבועות לפני חצות לילה:**
- יטול ידיו בלא ברכה בקומו ומ"מ אם רצה לברך "על נטילת ידיים" יש לו על מה לסמוך (הליכות עולם ח"א עמ' לז) ובעמוד השחר יטול ידיו ללא ברכה (ש"ע סי' ד ס"ה, הלכה בדורה לגר"ד יוסף שם ס"ק מו).
- יברך ברכת התורה בקומו (ש"ע סי' מז ס"ה, הלכה בדורה ס"ק כד).
- ברכות השחר (ללא ברכת התורה) המנהג לברך בעמוד השחר (ענין ש"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הליכות עולם שם עמ' לה, הלכה בדורה סי' מז ס"ז) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (וכה"ח סי' מז ס"ק מט, אור לציון ח"ב עמ' מא-מב, הלכה בדורה סי' מז ס"ב).
- * אם הלך לישון בערב וקם לתיוקן ליל שבועות אחרי חצות לילה:**
- יטול ידיו בברכה בקומו (ש"ע סי' ד ס"ה, הלכה בדורה שם ס"ק מו) ובעמוד השחר יטול ידיו שוב ללא ברכה (הרמ"א שם, הלכה בדורה שם).
- יברך ברכות התורה בקומו (ש"ע סי' מז ס"ג).
- ברכות השחר [ללא ברכות התורה] המנהג לברך בעמוד השחר (ענין ש"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הליכות עולם שם עמ' לה, הלכה בדורה סי' מז ס"ז) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (וכה"ח סי' מז ס"ק מט, אור לציון ח"ב, הלכה בדורה סי' מז ס"ב).
- * אם נשארים ערים כל הלילה:**
- יטול ידיו ללא ברכה בעלות השחר (ש"ע והרמ"א סי' ד ס"ג).
- יברך ברכת התורה משיגיע עמוד השחר [ולא לפני כן] (וכה"ח סי' מז ס"ק כו, אור לציון ח"ג פ"ד ס"ט).
- המנהג לברך ברכות השחר בעמוד השחר (ש"ת יח"ד ח"ג סי' לג, הלכה בדורה סי' מז ס"ב) מ"מ רשאי ויכול לברך כבר מחצות לילה (וכה"ח סי' מז ס"ק מט, הלכה בדורה סי' מז ס"ב).
- יד. אין לעמוד בשעת קריאת עשרת הדיברות, פן יאמרו שדוקא תורה זו מן השמים ולא השאר ח"ו.**
ואם נמצא בב"כ כזה שהקהל עומדים על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדיברות יקדים לעמוד מתחילת הקריאה של העולה שבו מוזכרים עשרת הדברות [הטעם: שיעמוד שלא יראה כמזלזל שכולם עומדים והוא יושב] [חזו"ע יו"ט עמ' קיד].
- טו. * בליל שבועות כשיושבים בצוותא ולומדים כל הלילה ומגשים מידי פעם תה, קפה וכו', יש לברך על כל סוג ברכה ("שהכל", "מזונות", "העץ" וכו') פעם אחת, וברכה זו פוטרת את כל השתיות והאכילות של כל הלילה אע"פ ששוהים יותר משעה וחצי בין כיבוד לכיבוד.**
* ולענין ברכה אחרונה אם אכל שיעור והתחייב בברכה אחרונה, אם שוהה יותר מ-72 דקות עד לכיבוד הבא יברך ברכה אחרונה, ואע"פ שמברך ברכה אחרונה אם דעתו להמשיך לאכול אינו מברך ברכה ראשונה שוב (ויקו"י שם, ש"ת יח"ד ח"ו סי' יא). [ולענין ברכה אחרונה אם אכל שוב שיעור צריך לברך שוב ברכה אחרונה].
- * אם נכנס לשירותים או יצא מחוץ לפתח ביה"כ במהלך הלילה וכשחזר רוצה להמשיך לאכול:**
☒ אם היה באמצע אכילת פירות או שתיה וכי"ב – צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה (הליכות עולם ח"ב עמ' מז, חזו"ע יו"ט עמ' קלא).
- ☒ אם היה באמצע אכילת מזונות [עוגה וכי"ב] או פירות משבעת המינים [אפילו אכל פחות מכזית] אינו צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה (שם עמ' מז). [וכשיצא החוצה וחזר ומברך ברכה ראשונה יש לו על מה לסמוך (שם)]
- ☒ אם אכל פחות משיעור כזית ויצא לחוץ וחזר והשלים אכילתו לכזית, הכל מצטרף לחיוב ברכה אחרונה אם מתחילת ועד סוף אכילתו עברו לא יותר מ-7.5 דקות (שם עמ' מא).
- טז. אם כשנשאר ער כל הלילה בתיוקן ליל שבועות נרדם בישיבה חצוי שעה וכדו' הרי:**
* לענין ברכת התורה- נחשבת כשינת עראי ואינו צריך לשוב ולברך "ברכת התורה" (ש"ע סי' מז ס"ו משנ"ב ס"ק כג) * לענין נטילת ידיים- נחשבת כשינת ארעי, אך מחייבת נטילת ידיים ללא ברכה (ויקו"י (ח) אור"ח סי' א-ז עמ' סכה-שכו והא"ס מרדכי שמסביר ח"ב עמ' לה-לט, אור לציון ח"ב פ"א ס"ו) * לענין אכילה ושתייה- אינו נחשב להפסק ואינו צריך לשוב ולברך (הלכה בדורה סי' קעה ס"כא, דרכי ה' לגר"מ לוי ח"ג פ"א ס"כו).

ניתן לפנות לקרנות הבאות שעוזרות בניהול "מטבעות" עבור הפרשת תרומות ומעשרות:
* מכון למצוות התלויות בארץ בית עזריאל טל': 03-9030580 * בית מדרש גבוה להלכה
בהתיישבות חקלאית ירושלים טל': 02-6488888 * מכון הליכות הארץ אשדוד 08-8655107

שיעור לנשים באשדוד בכל יום שני בשעה 7:30 בערב בספר התניא מפי הרב קורשיו
בבית משפ' קורשיו רח' הגלבע 14/1 רובע יא'.

חצי יום של תורה ביום חג השבועות בב"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אור"ג אשדוד החל מ-13:30 בצהריים
מנחה, הרב אליהו כהן, הרב מאיר בנאי, הרב שבתי ברלב, הרב שמואל אלעזר, הרב פנחס בן ארוש,
הרב יהודה סבח, הרב יוחאי יפרח, הרב שלמה קדוש. 19:15 מנחה והרב פנחס קריספין עד ערבית.

שנראית ומתנהגת כיהודייה כשרה וחסודה, היא עברה מסע ארוך שמהלכו נפסלה 3 פעמים אולם כשראו הדיינים כי היא דבקה ביהדות כרות המואבייה בשעתה פסקו כי היא ראויה לבוא בקהל ישראל וגירורה כדת וכדין והיא נקראה שרה. היא החלה לעבוד כמורה בבית הספר יהודי של משפחות יהודיות לא דתיות, אחת האימהות שהתפעלה מדמותה של המורה הצעירה שהצליחה מעל המשווער החליטה להציע לה כשידוך בחור יהודי שעבד עם בעלה, הם נפגשו והיה ברור להם שהם לא מתאימים, שכן הבחור הוא אומנם יהודי אך חילוני והיא גיורת שמקפידה על קלה כבחמורה. הם סיימו את הפגישה בידיעה שהייתה זו תקלה, השדכנית שהייתה חילונית לא הבינה מה העניין, מה גם שהבחור שהוקסם מאישיותה היה מוכן להמשיך אך הבין שאין שום סיכוי שתסכים. השדכנית סיפרה לה כי הבחור מעוניין לחזור בתשובה ולכן כדאי שתפגוש אותו שוב, היא הסכימה ועד מהרה הם החליטו להינשא. היא הגיעה לבית הוריו שהתלהבו מאישיותה ומעדינותה, הם התעניינו היכן גדלה ומה עושים הוריה, והיא סיפרה בפשטות שהוריה אינם יהודים וכי היא עברה גיור בביה"ד החשוב ביותר באמריקה. ברגע שאמרה זאת משהו קרה, ההורים נראו נדהמים, הם סיימו את הסעודה במהירות, הצעירים לא הבינו מדוע העובדה שהיא גיורת גרמה לתגובה כזו. התברר שהבחור היה שייך לקהילה גדולה ומכובדת שבה שומרים בקפדנות על כלל חמור מאוד: אין מקבלים גרים לקהילה בשום מצב ובשום נסיבות. הבחור לא היה מודע לכלל הזה מאחר ומשפחתו הייתה רחוקה משמירת מצוות, הוא לא חלם שלהוריו יהיה אכפת ממוצאה של הכלה היות והם פקדו את בית הכנסת רק בחגי ישראל ופה ושם בשבתות. הם הודיעו לבנם שאם מבחינתם הוא יינשא לה הם מנתקים אותו כל קשר והוא לא יזכה לשום תמיכה, הוא סיפר לה את החדשות והיא אמרה: "אבין אותך לגמרי אם לא תרצה לוותר על משפחתך" והם נפרדו. הוא החל לדרוש לפשר המדיניות הזו של בני עדתו והתברר לו כי זו תקנה קהילתית משנת 1927, שקבעו חכמי הקהילה בבואנוס איירס שחוקקו אותה כדי למנוע נשואי תערובת בקרב בני הקהילה, בשנת 1935 אומצה התקנה גם בידי חכמי העידה בברוקלין והשתרשה בקרב בני העידה לה השתייך. הוא ניסה לערער על החלטת הוריו אך הם הסבירו לו שצעד כזה יוציא אותם מהקהילה ולכן הם אינם מסכימים. הבחור שקע בעצבות והחל להסתגר בתוך עצמו, אחד מרבני הקהילה שקלט את מצוקתו אמר: "אני מבין אותך, אבל אלה חוקי הקהילה, ומי שאינו מקיים אותם אינו יכול להיות חלק ממנה, אם אתה שלם עם עצמך, עשה זאת ושלם את המחיר, אם משפחתך תתנתק ממך לחלוטין היא לא תורחק מהקהילה". לאחר חודשיים הוא התקשר לשרה ואמר כי הוא חושב שהם מתאימים לנישואין וכי הוא מוכן לשלם את המחיר הכבד, ניתוק ממשפחתו, "באשר תלכי אלך" אמר לה, "אם כך עליך להשלים את המשפט, רק אם אלווקי יהיה אלווקיך אסכים להינשא לך" והם נישאו. המשבר שחווי גרם להם להחליט על התחלה חדשה והם עשו עליה לארץ ישראל והתמקמו בעיירה בדרום הארץ. הם היו בודדים מאוד אך הפיגו את בדידותם בילדים שנולדו להם וגם בהשתלבות בקהילה שהעריכה אותם מאוד בגלל אישיותם ולא היו מודעים לסיפור שהסתתר מאחוריהם, והתגלה לפני שנה וחצי: אחד מבני הקהילה העוסק בגיס כספים נסע לארה"ב והסתייע ב"דרייבר" המכיר בתי עשירים ומסייע לשליחים מהארץ להגיע לכתובות המתאימות. הם הסתובבו בקרב בני קהילה אמידה מאוד ועברו מאחורה לאחורה. שהגיעו לאחת האחוות דווקא זו המפוארת ביותר עקף אותה הדרייבר, לשאלת השליח, ענה כי כאן מתגורר אחד העשירים הגדולים ביותר, אך כיון שעבר סיפור כואב הקשור לבנו, לא מומלץ למי שמוזהה עם הקהילה האורתודוקסית להתקרב לשם, אך השליח התעקש. שנכנס נתקל בקבלת פנים צוננת "לא אמרו לך שאין לי עסק אתכם?", "מה זה אתכם?", "אתם לקחתם ממני את בני בכורי בכך שהסכמתם להשיא אותו עם גיורת". השליח שאל אותו בעדינות איך מסתדרת העובדה שאינו שומר תורה ומצוות עם עמידתו התקיפה על החוק שאינו מחוקי התורה אלא תקנה קהילתית עתיקה. האיש התקשה להסביר לעצמו אך השליח הביא אותו למסגנה שמדובר כאן בכבוד המשפחה והפחד מפני החרמה מהקהילה. השליח התעניין בזהות הבן ומעשיו והתברר לו כי הוא מתגורר בארץ ישראל בעיירה דרומית ששמה.... ואז "נפל האסימון" והוא החל לבכות. המארח שלא הבין לפשר הבכי החל להרגיע אותו, השליח אמר: "אני מכיר את הבן שלך, הוא גר בקהילה שלנו, אתה מדבר על כבוד? כעת אני מכבד אותך לא בגלל הכסף שלך אלא בגלל הבן שלך שמקפיד על קלה כבחמורה, אצלנו מכבדים אדם על פי מעשיו ולא

פינת ההלכה

הלכות חג שבועות שחל במוצאי שבת

לפי כספו, ובנוך הוא אחד האנשים המכובדים ביותר בקהילה". האיש נרעש והתרגש ורעייתו החלה לבכות ולהתעניין מה עלה בגורלם, השליח סיפר בהרחבה ובסוף הפגישה אמר לאב שכדאי שיתייצג עם רבניו שאולי כעת אחרי 18 שנים יוכל להחזיר את הקשר עם בנו מבלי שמעמדו יפגע, ואכן כך היה. רבני הקהילה התירו להם לחדש את הקשר בתנאי שבנם ישאר בארץ ולא ישוב לארה"ב. המפגש היה מרגש מאוד, ברגע אחד כל המחיצות נפלו, האב שהודעו מתנאי מגוריהם רכש עבורם וילה רחבת ידיים בשכונה החדשה שנבנתה, תרם סכום גדול מאוד עבור הקהילה והבטיח לתרום בית מדרש, עבור כלתו הוא רכש בית תוכנה שאותו תנהל ותעסיק נשות אברכים, והזוג העני הפך בבת אחת להיות מעשירי הישוב אך הם המשיכו לנהל אורח חיים צנוע. (אנשים מספרים על עצמם 9-חיים ולדר)

- א. השנה מוסיפים בתפילת ליל חג שבועות בברכת "אתה בחרתנו" את הקטע "ותודיענו" (המבדיל בין קדושת שבת לקדושת יל"ט) ואם שכח אינו חוזר (ק"ע סי' תל"א ס"ב).
- ב. סדר הקידוש בליל שבועות יקנה"ז [יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן] דהיינו: מברך "בורא פרי הגפן" וברכת הקידוש, "בורא מאורי האש" [יכול להשתמש בנרות שהודלקו ליל"ט (נכון שלמח"פ"א ס"ט)]. ברכת "המבדיל בין קודש לקודש" וברכת "שהיינו" (ק"ע סי' תע"ט ס"א, מק"נ"ב ס"ק ג). [ויזהר שלא יכבה בטעות את נר ההבדלה].
- ג. נכון להרבות קצת בסעודת הלילה בשביל סעודת מלוה מלכה (בס"ס הגר"ח פלאג'י).
- ד. אסור לחמם מים ביר"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (ק"ע סי' תק"א ס"ב). אבל במים קרים (מועלים כהלכה סי' כה ס"ד) או במים שהתחממו מערב יל"ט (ק"ע סי' כ"ב) או במים שהתחממו מהשמש בודד שמש ביר"ט (חזו"ע יו"ט עמ' מ"א-מ"ב, מעין טהרה עמ' קפ"ו ס"ב) מותר לרחוץ בהם כל גופו ביר"ט (ק"ע סי' כ"ב).
- ה. נכון לקרוא את ספר התהילים ביום חג השבועות שבו נפטר דוד המלך ע"ה (כ"ה"ח ס"ק ל"ז) וקוראים מגילת רות (ללא ברכות!) (ילקו"י ח"ה עמ' תמ"ג).
- ו. יש חיוב ללמוד תורה גם ביום (ילקו"י ח"ה עמ' תמ"ט). וישתדל לחדש איזה חידוש בתורה והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה – לכל השנה, ואם לא יודע לחדש ישתדל לשמוע או ללמוד חידוש שלא ידע קודם (כ"ה"ח ס"ק לה).
- ז. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות (ק"ע סי' כ"ג בה"מ"א) ולכן יקפידו שאם אוכלים קודם בשר ימתינו 6 שעות ואח"כ יאכלו חלב (ק"ע יו"ד פט ס"א). ומנהגנו לאכול תחילה מאכלי חלב (ויש נוהגים לאכול חלב עם דבש (חזו"ע יו"ט עמ' ע"ח) ואחרי קינוח והדחה אוכלים מאכלי בשר (ילקו"י ח"ה עמ' תמ"ד). ומצוה לאכול בשר בהמה (ואם אי אפשר אז עוף) ולשנות יין לשמחת החג.
- ח. **תיקון ליל שבועות:** פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה עד עלות השחר, (והטעם הוא לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל ישנים והוצרך הקב"ה להעירם ע"י קולות וברקים ולכן מתקנים זאת ע"י הלימוד בלילה הזה) (כ"ה"ח סי' תל"ד ס"א) ומנהג זה לאנשים ולא לנשים (כ"ה"ח א' ויט"ל ס"א). [וידוע מעלתו של לילה זה שכל מי שלא ישן בלילה זה כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה זו (כ"ה"ח סי' תל"ד ס"א)]. ומוסיף הזוהר הקדוש שהקב"ה רושם אותו בספר הזכרונות ומברך אותו ב-70 ברכות (ס"א). יזהר מאוד שלא לדבר שום שיחה בטילה או דברי חולין בלילה זה, וכל שכן שאין לדבר דברי ליצנות ולשון הרע, וכל רגע בלילה זה יקר מאוד ואם לומד כראוי זוכה לדברים הרבה (כ"ה"ח סי' תל"ד ס"א).
- ט. נכון ללמוד עם הציבור "תיקון ליל שבועות" שבמחזורים שנתקן ע"פ הזוהר והמקובלים, מ"מ מי שחשקה נפשו לעסוק בגמרא ופוסקים אין למחות בידו כי יש לו על מה לסמוך (חזו"ע עמ' ע"ז) וע"פ הקבלה אין ללמוד משניות בלילה זה (ק"ע עמ' ע"א).
- י. אם יש תלמיד חכם, מה טוב ומה נעים שיבאר לקהל את דברי הגמרא והמדרש שבתוך תיקון ליל שבועות בתוספת פירושים ונופך, וכן יבאר מקצת מתר"ג מצוות ובמיוחד מצוות הנהגות למעשה וע"י כך לא יבואו הציבור לידי תרדמה, (תוס' מועלים סי' י"ג ס"ג).
- יא. הערים כל הלילה, יברכו קריאת שמע [שעל המיטה] קודם חצות לילה (12:37) (ת"מ ס"ב). וטוב עם כל הפסוקים ("יעלזו", "יושב בסתר" "אנא בכח") (עיין כ"ה"ח פיקו"י ס"ד) אבל לא יברכו ברכת "המפיל" [אפילו בלא שם ומלכות] (עיין כ"ה"ח ס"ד פ"א 20, ס"ת רכ פעלים סוד יקרים סי' י"ד). והתיימנים נהגו שלא לקרוא קריאת שמע זו בלילה זה שלא ישנים בו (ק"ע המקור' עיני יתכן לנ"י רלכ"י מועלים עמ' ע"ב).
- יב. יזהר שלא יתנמנם בתפילת שחרית שאז יצא שכרו בהפסדו, ויש להזהר שלא להתפלל קודם נץ החמה [שיתחיל שמונה עשרה עם נץ החמה (זריחה) = 5:44] אא"כ בשעת הדחק כשהציבור עייפים ביותר ואינם יכולים להמתין לנץ שאז יכולים להתחיל "ברוך שאמר" משעלה עמוד השחר (4:15)